

te zeggen: „Stof zijt gij en tot stof zult ge wederkeeren”.

En de melancholieke eeuwiggroene Taxus-boomen, de blauwe Retinospora's, de glanzige zevenboomen... ze treuren en weenen met de droeven bij het graf der ontslapenen; zij schijnen met de overblijvenden mede te voelen.

Uit dauwige grasvlakten rijzen ze, breed en frisch, de 112-jarige treurwilgen, beheerschend met hun machtige bladerenfontein een groot gedeelte van den Stettiner aanleg. Ginds in de gemeenschappelijke doodentuinen vormen hooge pyramideChamaecyparissorten massale groepeeringsen en dichtbij staat men verwonderd over den rijkdom der stemmigeschaakeeringen van staalblauw en zilverwit tot geelgroen toe. Wanneer ge, bij schemeravond daar toeft, dan zal zulk een beplanting u toeschijnen als de door levensleed wanhopige ziel

van een zoon, die zijn moeder verloren heeft, als die van een vader, die zijn eenigst kind beweent en de zwijgende cypressen en grauwe Juniperus zuilen zullen u niet opbeuren, maar dieper zullen ze u uw smart doen gevoelen.

Maar een laatste rustplaats moet den bezoekers ook zoo met het verleden verzoenen, dat:

...im lautlosem Verstehen

Sie den Trennungsschmerz vergessen.

En de zuilvormige loofboomen die als vrije individuen in de opwaartsche richting van hun takken een overgang van den samenhangende vaste aardbodem, in de losse onsamenhangende lucht, van het donker in het licht symboliseeren, zeggen dat in de eeuwig fluissterende bladen der slanke populieren: „Daar-

boven bij God, daar zult gij uw geliefden weder vinden”.

Op meesterlijke wijze is door een weloverwogen beplanting, waarbij groote waarde tevens gehecht werd aan de rust en kalmte van gazons, aan den doodenakker te Stettin, een wezenlijke schoonheid gegeven, die tot berusting brengen zal, denkend aan het „Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis”.

Maar niet ieder luistert naar den voorjaarswind, die de Taxushagen doet huiveren van lenteweelde en die duizenden goud-

gele korreltjes meevoert, de lucht bezwangert met millioenen levenskiemen, niet ieder geniet er van de bloedroode katjespracht der lorken te midden van het sappig weke lentegroen, want de mysterieuse schoonheid, die in zulk een doodenoord gevonden wordt in het contrast van teer eendagsleven en stoer oud eeuwigdurend naaldengroen is slechts voor de ingewijden in het natuurleven.

DE ERNSTIG-SOBERE BEPLANTING DER LEICHENSTEG OP HET KERKHOF TE STETTIN.